

РОЗДІЛ І. ПРОБЛЕМИ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

УДК 373.3.091.015.3:613(480)

Ольга Карпусь

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0003-0176-5681

DOI 10.24139/2312-5993/2017.06/003-012

ЗМІСТОВІ ЗАСАДИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ ФІНЛЯНДІЇ

У статті зосереджено увагу на змістових засадах здоров'язбережувального виховання учнів у фінських загальноосвітніх школах. Визначено мету, основні структурні сегменти навчання та організаційні особливості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх школах Фінляндії. Проаналізовані особливості підготовки до дорослого життя учнів. Стан здоров'я дітей завжди знаходиться в центрі уваги суспільства. Шкільна освіта у Фінляндії спрямована на навчання дітей збереженню власного здоров'я та здоров'я близьких людей, на вміння розділяти корисні та шкідливі звички в повсякденному житті, дотримуватися режиму дня, харчування, особистої гігієни, швидко і правильно діяти в різних ситуаціях.

Ключові слова: здоров'язбережувальне виховання, загальноосвітні школи, фізичне виховання, здоров'я учнів, Фінляндія, організаційно-педагогічні засади, прогресивний фінський досвід.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство в умовах постійних змін у всіх сферах людської життєдіяльності має потребу більш детально розглядати проблему зміцнення здоров'я особистості. Особливу увагу освітні теоретики і практики приділяють здоров'ю учнів загальноосвітніх шкіл.

Здоров'я – це основна цінність людини і всієї нації, яка містить у собі загальний соціальний, економічний, глибоко філософський та медичний аспекти. Взаємодія людського здоров'я з навколишнім середовищем та різноманітними чинниками зовнішнього характеру ставить проблему здоров'язбереження в центр сучасної педагогічної науки. Увага акцентується на формуванні здорової, активної та гармонійно розвиненої особистості. У пріоритеті освітньої системи знаходиться виховання в особистості відповідальності щодо власного здоров'я та здоров'я інших.

Успішність фінської здоров'язбережувальної системи освіти підтверджуються міжнародними незалежними порівняльними педагогічними дослідженнями, які в різних країнах світу з'ясовують якість навчальних досягнень учнів, зокрема TIMSS (природничо-математична освіта) і PISA (читання і розуміння текстів), а також чисельними дослідженнями, що проводяться незалежними експертами у Фінляндії та інших успішних країнах світу [9].

Пропаганда здорового способу життя займає провідне місце в усьому світі. У Фінляндії оздоровча освіта відбувається на курсах «Формування навичок здорового способу життя» і фінансується муніципалітетами. Майже всі вихованці навчальних закладів, зокрема шкіл, навчаються на цих курсах. Таким чином, виховання, що спрямоване на збереження здоров'я учнів і нації в цілому, реалізується через загальноосвітні школи [7].

На нинішньому етапі розвитку загальноосвітніх шкіл у світі основним завданням педагогічних колективів у їх діяльності є формування особливого, мотивованого ставлення до здоров'я у школярів та їх батьків, збереження та зміцнення здоров'я з боку навчального закладу, визначення змісту та реалізація здоров'язбережувальних заходів.

Аналіз актуальних досліджень. Соціальні аспекти здорового способу життя та процес створення цілісної й ефективної системи здоров'язбережувального виховання дітей, починаючи з дитячого садочка, давно викликає підвищений інтерес українських та зарубіжних науковців.

Темою збереження здоров'я у процесі виховання цікавились такі, як вчені: М. А. Ващенко (2005), В. М. Оржеховська (2007), Т. Є. Бойченко (2008), І. В. Мордвінова (2015), А. А. Бесєдіна та ін.

Формування аспектів культури здоров'язбережувального виховання учнів висвітлено у працях В. К. Загвоздкина (2011), Н. А. Новикова (2002), Г. Л. Апанасенка (2004), О. І. Петрика. Учені виділили низку причин захворюваності та низького рівня здоров'я учнів. Серед них відзначено недосконало сформовану модель виховання в дитини відповідальності щодо власного здоров'я [5].

Відомі вітчизняні та фінські науковці С. М. Кондратюк (2003), Л. Качанова (2004), А. Єланська (2012), Н. Niemi (2000), I. Westbury (2005), O. Björkvist (2005), P. Kansanen (2005) свого часу займалися вивченням питання про методичне забезпечення навчально-виховного процесу, спрямованого на здоров'язбереження учнів у загальноосвітніх школах Фінляндії, зокрема щодо визначення обсягу та змісту інформації, яка пропонується учням.

Мета статті – визначити та розкрити змістові засади здоров'язбережувального виховання учнів у загальноосвітніх школах Фінляндії.

Методи дослідження Для реалізації поставленої мети використано загальнонаукові методи дослідження: аналіз, синтез, абстрагування й узагальнення, що покладені в основу розвитку досліджуваного феномену.

Виклад основного матеріалу. Збереження здоров'я підростаючого покоління – важлива проблема сучасної психолого-педагогічної науки і практики. Саме здоров'я особистості – основа благополуччя, розквіту нації, джерело щасливого життя [4].

Зв'язок навчально-виховного процесу та здоров'я особистості є очевидним, оскільки проблеми зі здоров'ям в сучасному суспільстві торкнулися не лише старшого покоління, а й дітей, вихованців дитячого садка, учнів середніх шкіл, молоді в університетах. Тому, на часі вирішення питання про введення здоров'язбережувального виховання в галузь освіти є необхідністю. Формування здорового способу життя в молодшого покоління набуло надзвичайної актуальності в усьому світі.

На даному етапі розвитку країн Європи здоров'язбережувальне виховання у школах набуло неабиякої актуальності. Проведення у Фінляндії освітньої реформи 80-х років дозволило країні вважатися однією з найкращих у сенсі здоров'язбережувального напрямку навчання в загальноосвітніх школах.

Час навчання у школі вважається одним із найважливіших періодів життя людини. У шкільні роки дитина вивчає не лише предмети, а й засвоює певні норми поведінки, набуває корисних навичок та звичок. Принципову роль у напрямі здоров'язбереження школярів відіграють професійні стандарти, що висувають вимоги до кваліфікації кожного педагога. Під такі вимоги підпадає вся освітня система країни. Для її формування та оновлення використовуються потенціали вітчизняних та зарубіжних країн.

Розвиток фінської освіти є одним із найбільш цікавих прикладів прогресивного досвіду здоров'язбережувального навчання в загальноосвітніх школах. Фінляндія, за рейтингом ООН, вкотре посідає перше місце. У 2010 році Фінляндія за версією американського журналу «Newsweek» стала «...найкращою країною у світі за якістю здоров'язбережувального навчання у школах та якістю освіти в цілому» [2].

Відомий дослідник С. Гончаренко свого часу зазначив, що «змістові засади діяльності навчального закладу визначаємо як спрямованість навчального процесу на формування системи наукових знань, практичних умінь і навичок та способів діяльності, якими повинен оволодіти учень у процесі навчання. Змістові засади залежать від рівня розвитку науки, техніки та економіки країни, національних особливостей системи освіти, суспільних потреб та політики керівних органів країни [1]. Зазвичай, змістові засади відображаються в навчальних програмах, у позакласній роботі зі школярами.

З питань здоров'язбережувального виховання учнів у загальноосвітніх школах Фінляндія керується загальноєвропейською базою для збереження і зміцнення здоров'я молодших школярів, підлітків та студентів. База для збереження та зміцнення здоров'я забезпечується одним із провідних організаційних об'єднань навчальних закладів з питань здоров'яспрямованої діяльності – ЄМШСЗ (Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю).

До основних переваг ЄМШСЗ відносять створення моделі здоров'я, що включає в себе, окрім фізичного аспекту, ще й соціальний, психічний та духовний. За вищезазначеною моделлю, освітній орган повинен формувати в дітей низку стійких навичок та вмінь, урахувати всі бажання та прагнення учнів, зважати на ціннісні орієнтації та погляди школярів, поважати самооцінку та спонукати до самоконтролю як головної засади сприяння здоров'ю.

Міністерство освіти і культури Фінляндії вважає, що педагоги в тісній співпраці з керівництвом освітніх установ, а також за активного залучення до освітніх процесів батьків і місцевих громад, можуть забезпечити учням дуже високий рівень здоров'язбережувального виховання в середніх школах [9].

Окреме важливе місце в політиці ЄМШСЗ займають такі засади: створення максимально здорового робочого місця, важливість загального шкільного середовища, активна участь медичних працівників в освітній діяльності загальноосвітньої школи.

Звертаючись до змістових засад здоров'язбережувального виховання учнів у загальноосвітніх школах Фінляндії, можна зазначити, що змістові компоненти діяльності педагогів базуються на таких умовах: 1) розробка та впровадження інноваційних здоров'язбережувальних програм у загальноосвітніх школах; 2) удосконалення змісту та методики здоров'яспрямованої діяльності за статутом навчального закладу; 3) упровадження інноваційних здоров'язбережувальних технологій у школи сприяння здоров'ю; 4) створення здоров'язбережувального середовища в кожному класі шляхом формування умов, що будуть забезпечувати фізичне й соціальне благополуччя окремого учня та всього колективу; 5) створення паспортів здоров'я школярів та постійний моніторинг їхнього здоров'я із забезпеченням санітарно-гігієнічних норм; 6) розширення взаємодії шкіл з Міністерством освіти та охорони здоров'я, з різноманітними благодійними організаціями та іншими структурами; 7) залучення батьків і громадськості в діяльності шкіл сприяння здоров'ю; 8) психологічна та соціальна підтримка учнів шляхом регулярного оцінювання стану здоров'я дитини [6].

Вище зазначалось, що у Фінляндії оздоровча освіта відбувається на курсах «Формування навичок здорового способу життя», що був введений для залучення до здоров'язбережувального навчання. Відомо, що поведінкові чинники та звички можуть бути сприятливими для учня, а можуть і негативно відображатися на здоров'ї школяра. Це безпосередньо залежить від вибору людиною способу життя.

До цього курсу входять: 1) фізична активність та гігієна; 2) здорове харчування; 3) життя без залежності; 4) надання першої невідкладної

допомоги; 5) підтримка психосоціального здоров'я; 6) охорона довкілля та збереження природи; 7) запобігання сексуальному насильству [7].

Курси «Формування навичок здорового способу життя» дуже часто приєднують до інших предметів, об'єднуючи два чи більше курсів в одне заняття. Таким чином, ненав'язливо реалізується позитивний здоров'язбережувальний вплив на учня.

Структурно фінська базова освіта розділена на такі сегменти: дошкільна (нульовий клас), молодша шкільна, середня школа. Навчання на базовому рівні починається в 6–7 років і закінчується в 15–16. Цей період обов'язкового навчання відбувається в загальноосвітніх школах (*peruskoulu*). Базова освіта об'єднує в межах єдиної структури дошкільну, початкову і середню освіту. Навчання у фінській загальноосвітній школі триває впродовж дев'яти років і приєднує до себе один підготовчий рік. У шість років діти ідуть у нульовий клас, у сім років учні переходять до молодшої школи. До 13 років школярі навчаються в молодшій школі, потім переходять у старшу, де здобувають неповну середню освіту до 16 років [9].

У Фінляндії навчання в нульовому класі, який інтегрований у молодшу школу, відбувається через гру. За допомогою ігор педагоги розповідають дітям про природу, про наявність мистецтва в їх різноманітних формах, привчають до толерантності, знайомлять зі сталими нормами суспільства. До основного плану навчання на першому етапі внесли такі сегменти здоров'язбережувального характеру:

- вивчення принципів безпечної поведінки в класах та на майданчиках;
- стимулювання інтересу дітей до збереження здоров'я та відповідального ставлення до здоров'я оточуючих;
- забезпечення безпеки соціального середовища життєдіяльності учнів у школі, що визначається взаєморозумінням, повагою до учнів і працівників, довірою, готовністю до співпраці і допомоги один одному;
- вивчення принципів здорового та раціонального харчування;
- засвоєння правил особистої гігієни задля профілактики захворювань;
- заняття, на яких вивчають попередження травматизму.

Початок молодшої школи практично не відрізняється від нульового класу. Співпраця зі школярами знову відбувається у формі гри. Окрім введення педагогом певного обсягу матеріалу на тиждень, на другому етапі навчання превентивні компетенції розширюються і вже перераховуються в темах:

- охорони навколишнього середовища та безпеки життєдіяльності дитини;
- анатомії, фізіології та валеології, а поруч із тим зоології та ботаніки;

- фізичної культури та виховання. До цього пункту відносять розширене вивчення спортивного інвентарю та його доцільного використання, вивчення способів загартовування, розгляд причин зайвої ваги та ожиріння і способи уникнення;

- реалізації медичного виховання, введення курсів «Формування навичок здорового способу життя»;

- навчання суспільних норм поведінки в сім'ї, колективі, з однолітками та друзями [11].

Третій етап навчання у Фінляндії продовжується з 13 до 16 років і характеризується такими вимогами до превентивної освіти, що лежать в основі змісту занять з: 1) біології (профілактика куріння, надмірного вживання алкоголю, наркотиків, профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом); 2) фізичної культури (попередження та профілактика травматизму, оцінка рівня фізичної підготовки та росту дитини, доцільне використання стероїдів); 3) охорони довкілля (вивчення токсичних речовин та їх дії на природу, правила поведінки під час природних катаклізмів, аварій та катастроф); 4) підготовки до самостійного життя (знайомство з основами соціальних наук, нормами спілкування з однолітками та друзями, членами сім'ї, знайомство з основами надання швидкої медичної допомоги).

У період навчання в старших класах у фінській школі детально розглядаються наслідки вживання наркотиків, нікотину та алкоголю, використання різних психотропних, хімічних речовин, допінгів. Проводиться профілактика насильства та стресу. Стосовно статевого виховання, дана тема вважається однією з найважливіших у сучасній превентивній освіті в Європейських країнах. Якість статевого виховання у Фінляндії загально визнана в усьому світі, хоча характеризується своїми відкритими поглядами щодо проблем сексуальності. Пермісивна (ліберальна) модель сексуальної освіти у Фінляндії була запроваджена Комітетом у справах освіти (the National Board of Education), який започаткував роботу комісії з питань узгодження навчальних програм статевого виховання та особистісних стосунків для загальноосвітньої школи [8].

Здоров'язбережувальне статеве виховання фінських школярів спрямоване на інформування школярів про профілактику хвороб, які можуть передаватися статевим шляхом, про основні засоби контрацепції, про вагітність та її перебіг тощо. Проводяться такі заняття учителем та медичною сестрою. Для того, щоб діяльність учителів у сфері статевого виховання була продуктивнішою, існує спеціальна підготовка. Обговорення тем про стать, статеву поведінку, статеві відносини проходить у цілковито відкритій атмосфері як у школі, так і в сім'ї [10].

Загальноосвітні школи у Фінляндії мають на меті зберегти здоров'я своїх вихованців у всіх можливих аспектах. Тому здоров'язбережувальна функція школи реалізується такими учасниками:

- **шкільна сестра**, за освітою медсестра, але має додаткову освіту у сфері профілактичної оздоровчої роботи. Така спеціалізація є лише у Фінляндії;
- **куратор**, за спеціальністю соціальний педагог. Його основна компетенція – це вміння вирішувати конфлікти між людьми та групами людей. Окрім того, куратор повинен володіти терапевтичними методами роботи з групами школярів та їх батьками;
- **психолог**, до якого діти часто приходять самостійно задля отримання психологічної підтримки стосовно особистих чи навчальних проблем;
- **спеціальний учитель**, який має педагогічну освіту та додаткову спеціальну освіту, що включає в себе основи валеології та психології;
- **асистенти**, які працюють у великих класах. Вони не мають спеціальної освіти і працюють під керівництвом учителя погодинно. Це можуть бути мами учнів чи абітурієнти, що не отримали місця в університеті. Завдання асистентів – допомагати учителеві та робити середовище більш дружнім і домашнім;
- **персонал кухні** також має важливе значення в житті школи. Здоров'язбережувальна функція кухні – це свіже, смачне та гаряче харчування школярів. Завдяки персоналу, який працює на кухні і відповідально ставиться до своєї роботи, фінські школярі мають змогу харчуватися здоровою їжею.

На здоров'я школярів впливає низка чинників, наприклад: умови життя та праці, освіта, достаток і спосіб життя, життєве середовище і культура, поведінка стосовно власного здоров'я, а також громадська належність до певного колективу. Здоров'язбережувальне виховання у Фінляндії передбачає підготовку дитини до життя без стресових ситуацій, авторитарного стилю викладання матеріалу, та сильного інформативного навантаження, що і є основними критеріями у збереженні здоров'я.

Фінські школи – це комфортне середовище, побудоване на принципах гуманізму. Рівність та повага до всіх учасників процесу стали відправною точкою фінського успіху. Завдяки психологічній безпеці, створенню можливостей та свідомому ставленню до здоров'я особистості педагоги відкривають у дітях вражаючий потенціал, який дає свої результати в масштабах всієї нації [11].

Висновки. У результаті дослідження змістових засад здоров'язбережувального виховання учнів у загальноосвітніх школах Фінляндії ми дійшли певних висновків: виокремлення змістових засад здоров'язбережувального виховання учнів у фінських школах дозволило

констатувати, що фінська педагогіка і в теорії, і на практиці покликана забезпечити ідею збереження здоров'я для всіх за допомогою введення певних здоров'язбережувальних процесів у шкільне виховання.

Процес навчання в загальноосвітніх школах Фінляндії побудований відповідно до низки принципів, які мають за мету: зберегти фізичне й психічне здоров'я школярів, надати безпеку всім учням, забезпечити здорове та правильне харчування, фізичну активність та особисту гігієну, провести профілактику шкідливих звичок, надати відомості про основи сімейного життя та статевого дозрівання, охорону навколишнього середовища.

Перспективи подальших наукових розвідок убачаємо в подальшому аналізі змістових засад, якими керується фінська загальноосвітня школа у здоров'язбережувальному вихованні, що покликане забезпечити школярів певними корисними звичками та навичками, потрібними для дотримання здорового способу життя та виховання в дітей високої культури здоров'я. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми здоров'язбережувального виховання учнів у школах Фінляндії.

ЛІТЕРАТУРА/ REFERENCES

1. Гончаренко, С. У. (1997) *Український педагогічний словник*. Київ. (Goncharenko, S. U. (1997). *Ukrainian Pedagogical Dictionary*. Kiev).
2. Еланская, А. (2012) Самое финское в мире : секрет педагогического чуда. *Учит газета*, 50, 21. (Elanskaya, A. (2012) The most Finnish in the world: the secret of the pedagogical miracle. *Teaching newspaper*, 50, 21).
3. Загвоздкин, В. К. (2011). *Реформы школьной системы и оценка качества школ в Финляндии*. Москва. (Zagvozdkin, V. K. (2011). *Reforms of the school system and assessment of the quality of schools in Finland*. Moscow).
4. Мордвінова, І. (2014). Специфіка здоров'язбережувального виховання в школах України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Сумського державного педагогічного університету імені Антона Макаренка*, 38, 365 – 374. (Mordvinova, I. (2014). Specificity of healthcare-saving education in schools of Ukraine. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. Anton Makarenko Sumy State Pedagogical University*, 38, 365 – 374).
5. Яременко, О. (2000). *Формування здорового способу життя молоді*. Київ : Український інститут соціальних досліджень. (Yaremenko, O. (2000). *Formation of a healthy lifestyle for young people*. Kiev : Ukrainian Institute of Social Research).
6. Equity in education. Thematic review of Finland. Retrieved from: www.oecd.org
7. Finland, Ministry of Education Country Analytical Report prepared as part of the OECD thematic review of Equity in Education, 2005. Retrieved from: <http://www.oecd.org/dataoecd/49/40/36376641.pdf>
8. Kontula, O. (2004). Reproductive health behavior of young Europeans. *The role of education and information*, 2, 100.
9. Ministry of Education and Culture [of Finland] [Electronic resource] : [the official site]. – Electronic text data/ - [Helsinki], 2013. – Mode of access : <http://www.minedu.fi/OPM/?lang=en>. – Title from the screen. – Accessed : 12.01.2014.

10. Nurmiaho T. Human relations and sex education in Finland. Retrieved from: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=ArticleURL&_udi=B82YG.
11. Studying and Training in Finland. Retrieved from: <http://www.mol.fi>

РЕЗЮМЕ

Карпусь Ольга. Содержательные основы здоровьесберегающего воспитания учащихся в общеобразовательных школах Финляндии.

В статье сосредоточено внимание на содержательных основах здоровьесберегающего воспитания учащихся в финских общеобразовательных школах. Определены цели, основные структурные сегменты обучения и организационные особенности учебно-воспитательного процесса в общеобразовательных школах Финляндии. Проанализированы особенности подготовки ко взрослой жизни учеников. Состояние здоровья детей всегда находится в центре внимания общества. Школьное образование в Финляндии направлено на обучение детей сохранению собственного здоровья и здоровья близких людей, на умение разделять полезные и вредные привычки в повседневной жизни, соблюдать режим дня, питания, личной гигиены, быстро и правильно действовать в различных ситуациях.

Ключевые слова: здоровьесберегающее воспитание, общеобразовательные школы, физическое воспитание, здоровье учеников, Финляндия, организационно-педагогические основы, прогрессивный финский опыт.

SUMMARY

Karpus Olga. Substantive principles of the health-saving education of students in general education schools in Finland.

The article focuses on the substantive principles of health-saving upbringing of students in Finnish general education schools. The goals, the main structural segments of training and the organizational features of the educational process in general schools in Finland are defined. The features of preparation for the adult life of pupils are analyzed. The state of children's health is always at the center of society's attention. School education in Finland is aimed at teaching children to preserve their own health and that of their loved ones, to share useful and harmful habits in daily life, to observe the regime of the day, nutrition, personal hygiene, and to act quickly and correctly in various situations.

At the current stage of development of secondary schools in the world, the main task of pedagogical teams in their activities is the formation of a special, motivated attitude towards the health of pupils and their parents, the preservation and strengthening of health from the educational institution, the definition of the content and the implementation of health-saving measures. Modern society in the conditions of constant changes in all spheres of human life needs to consider the problem of strengthening the health of the individual. The process of studying in Finnish general education schools is based on a series of principles aimed at: maintaining the physical and mental health of schoolchildren, providing safety to all pupils, providing healthy and proper nutrition.

The purpose of the article is to identify and disclose the content of the principles of healthcare-saving education of pupils in secondary schools in Finland.

For realization of the set goal the general scientific methods of research are used: analysis, synthesis, abstraction and generalization, which are the basis of development of the investigated phenomenon. Prospects for scientific research we see in the further analysis of the content principles, which guides the Finnish secondary school in the

healthcare-saving upbringing. This research does not exhaust all aspects of the problem of healthcare-saving education of students in schools in Finland.

Finnish schools are a comfortable environment built on the principles of humanism. Equality and respect for all participants in the process have become the starting point for Finnish success.

Key words: *health-saving education, Finnish schools, general schools, introduction, physical education, students' health, Finland, organizational and pedagogical principles, progressive Finnish experience.*

УДК 81'42(09)“19/20”(410)

Ольга Комочкова

Хмельницький національний університет

ORCID ID 0000-0001-7387-1729

DOI 10.24139/2312-5993/2017.06/012-025

РОЗВИТОК ЛІНГВІСТИКИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

У статті розглянуто проблему розвитку лінгвістики у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття у Великій Британії. У ході наукового пошуку розглянуто матеріали наукових праць провідних британських науковців (Дж. Вомзлі, Дж. Лайонза, Р. Хадсона та ін.). Автор проаналізувала діяльність британських лінгвістичних організацій, зокрема Асоціації лінгвістики Великої Британії, Філологічного товариства, Британської асоціації прикладної лінгвістики. На основі історичного аналізу автор визначила чотири етапи розвитку лінгвістики у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття у Великій Британії.

Ключові слова: *лінгвістика, Велика Британія, Філологічне товариство, Асоціація лінгвістики Великої Британії, Британська асоціація прикладної лінгвістики.*

Постановка проблеми. Лінгвістика виникла у зв'язку з практичними потребами людей і тісно пов'язана з появою писемності, за різними оцінками, протягом V–II тис. до нашої ери на території Стародавнього Сходу. Одним із перших лінгвістичних доробків вважаються шумерські глоси (I ст. до н. е.), а серйозним науковим досягненням є формальна граматики санскриту давньоіндійського вченого Паніні (V ст. до н. е.). Сама ж лінгвістика почала формуватися як окрема наука лише у XVII–XVIII століттях, що зумовлено її надзвичайною складністю й відсутністю достатніх знань про мову – об'єкт цієї науки.

Таким чином, лінгвістика – це наука про мову, її суспільну природу і функції, внутрішню структуру, закономірності функціонування та історичний розвиток [1]. Уперше термін «лінгвістика» було використано в середині XIX століття, оскільки саме в цей період зародився новий лінгвістичний підхід до вивчення мови, який значно відрізнявся від традиційного філологічного. Так, філологія та лінгвістика є окремими